HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

גברא אגברא. דר׳ יהושע בן לוי אדשמואל שמואל דאמר הלכה סבר פליגי ורבי יהושע סבר לא פליגי: **הפסולין.** לעדות דכולן גזלנין מדבריהן הן דאסמכתא לא קנייא ומגזל גזיל ליה: **בקוביא.** בעירבון: **מפריחי יונים.** אי תיקדמה יונך ליוני: **סוחרי שביעית.** דרחמנא אמר לאכלה[ח] ולא לסחורה[ט] וזה שחומד ממון לעבור עבירה על הממון רשע הוא והתורה אמרה אל תשת רשע עד (שמות כג): **בזמן שאין להם אומנות אלא היא.** דקסבר ר׳ יהודה אסמכתא שהוא נסמך על דעתו שהוא ינקחנו ועל אותה אסמכתא הוא מתנה קנייא ולאו גזלנין נינהו ופסולייהו לפי שאין עסוקין בישובו של עולם דכיון דאין מכירין ובקיאין בטורח ועבר בני אדם אינן חסין על חבריהן מלהפסידן ממון: **וחכ״א כו׳.** קא ס״ד היינו ת״ק דמתני׳ אלמא אימתי לחלוק: **ההיא.** ברייתא משום ר״ט היא דאמר אסמכתא לא קנייא אבל במתניתין לא פליג רבי יהודה אדתנא קמא אלא מפרש לטעמייה: **אין אחד מהן גזיר.** שניס שיושבין וראו אחד בא ואמר אחד מהן הרייני גזיר שזה גזיר ואמר חבירו הרייני גזיר שאין זה גזיר: **להפלאה.** שיהא נדרו מפורש על הודאי ולא בתורת ספק אי גזיר אותו הבא כנגדו: **אי קני.** אי נגח:

הדרן עלך חלון

ביצד משתתפין כו׳ ולכ״מ שמקבל מבעוד יום. לסמוך על עירוב זה ולילך מותר: **גמ׳ אין מערבין.** לא התירו חכמים לצאת חוץ לתחום ע״י עירוב אלא לדבר מצוה: **הודיעוהו מבעוד יום ולא הודיעוהו קסני.** הודיעוהו אע״פ שלא נתרצה מבעוד יום ונתרצה משחשיכה אמרינן הובר שקודם זמן קניית עירוב דעתו לכך היה לא הודיעוהו עד שחשיכה מאי בריה איכא הא לא הוה ידע דאיכא עירוב דניחא דעתיה עליה הוא: **יולא בעירוב אמו.** עירבה אמו לעצמה ולא זיכתה לו בעירוב מוליכתו עמה דכגופה דמי דמסתמא דעתה עליה דלא סגי ליה בלאו אמו: **ותנן נמי גבי סוכה.** כלומר וכי תימא בן שש צריך לאמו קרי ליה הא ליכא למימר דתנן נמי גבי סוכה[ט] כי האי גוונא ופרשינן התם הי קטן צריך לאמו: **חייב בסוכה.** מחכינן ליה מדרבנן: **ואינו קורא אימא.** כיון דלא קרי ההיא שעתא לאו צריך הוא: ופרכינן **אימא סלקא דעתך גדול נמי קרי.** כלומר לא משמע ליה אין צריך לאמו עד שיהא נערוך משנתו ולא יקרא אימא הא אי קרא אימא צריך לאמו משמע ליה הא אפילו גדול דרכו בכך: **אלא כל שנערוך משנתו ואינו קורא אימא אימא.** דלא נוח[י] עד דאתיא לקמייה הוי אינו צריך לאמו: **וכמה.** בר כמה שני הוי: **בר ארבע ובר חמש.** קרי ליה אין צריך לאמו כל חד לפוס חורפיה. אלמא מכי הוי בר חמש בעי לזכוייה וטופי מבר[יא] ד׳ לא קרי ליה צריך לאמו לליפוק: אמר

ואלו הן הפסולין. מפורש בפרק זה בורר (סנהדרין דף כד:): **אמר** ר׳ יהודה אימתי[ג] **כו׳ בזמן שאין לו אומנות כו׳.** אע״ג דמסקינן דפליגי רבנן עליה דרבי יהודה הלכה כרבי יהודה כדפסיק בפרק זה בורר (שם דף כו:) א״ר אבהו הלכה כרבי יהודה ומכאן משמע דשרי לשחוק בקוביא דאפילו לרמי בר חמא דמפרש טעמא דמשחק בקוביא פסול משום דאסמכתא לא קנייא היינו לרבנן אבל לר׳ יהודה דמסבר היכא דגמיר אומנות אחריתי קסבר דכה״ג לאו אסמכתא היא וטעם דלא הוי אסמכתא כדפירש הקונטרס בפ׳ זה בורר (שם דף כד:) משום דלא דמי לההיא דב״מ (ד׳ קד:) אם אוביר ולא אעביד אשלם אלפא זוזי דהתם הוי בידו ולהכי לא גמר ומקני דמעיקרא כי אתני אדעתא דלא יהיב ליה[ג] אסמכתא קמתני דטועה וסבור שלא יבא לידי כך אבל הכא לא סמיך אמידי משום דלא ידע אי נגח או לא ובפרק זה בורר (סנהדרין דף כה.) משמע גבי מפריחי יונים דקאמר וגריכא דאי תנא דתולה בדעת עצמו התם הוא דאמר קים לי בנפשאי דידענא טפי ולהכי הוי אסמכתא משמע היכא דבידו הויא אסמכתא טפי וקשה לר״ת דבסוף איהו נשך (ב״מ דף עג:) גבי האי מאן דיהיב זוזי לחבריה למזבן ליה חמרא כו׳ ופריך מ״ש דאם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא ומשני התם בידו הכא לאו בידו אלמא משום דלאו בידו הויא אסמכתא טפי וגראה היכא דבידו לגמרי ולא גזיס כי ההוא דאם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא[ד] לא הויא אסמכתא וכן היכא דאין בידו כלל ואפילו הכי גמיר ומקני כגון קוביא וכה״ג אבל היכא דבידו ולא בידו כי ההוא חמרא דפשע ולא זבן ליה ואע״ג דיין מצוי הרבה לקנות מ״מ כיון דתלוי באחרים דאם לא ירצו למכור לו ממי יקנה הלכך לא גמר ומקני והוי אסמכתא גמורה ועוד פר״ת טעם אחר דדווקא כי ההוא דאם אני חוזר בי ערבוני מחול דפרק הזהב (שם דף מח:) ומי שפרע מקלת חובו והשליש את שטרו דגט פשוט (ב״ב דף קסת.) וכל כה״ג חשיב אסמכתא שאינו מתכוין אלא להסמיך חבירו על דבריו שיאמינוהו אבל הכא אדעתא דהכי קעבדו שיוויהו או זה או זה ואותם המשחקים באמנה אומר ר״י דאינו חייב לשלם דבמה יקנה דלמ״ד אסמכתא היא לא קני אפילו בקנין אלא בנ״ד חשוב כדמוכח בנדרים (דף מז:) ולמ״ד לאו אסמכתא היא היאך יקנה בדברים בלא קנין בשביל שנולא חבירו:

הדרן עלך חלון

ביצד משתתפין מניח את החבית. כל פירותיהם היו רגילים להניח בחבית כדתניא לעיל [דף פ.] מביאין את החבית של יין ושל שמן ושל גרוגרות ושל שאר כל מיני פירות: **אין מערבין אלא לדבר מצוה.** לעיל[ו] דתנן אם בא נכרים לזמרה וכו׳ ומוקי לה בגמ׳ במרי מתא ופי׳ שם בקונטרס שצריך לעצוק לפניו הוי נמי דבר מצוה שהולך לנורך בני עירו ומפקח על עסקי רבים: **שמע** מינה אין בריה. דלא מסתבר דאפילו בעירובי תחומין דרבנן אין בריה כדאמרינן פרק בכל מערבין (לעיל דף ז:) מאן דאי תנא דאפילו בדרבנן ליה בריה: **קטן** בן שש יוצא בעירוב אמו. אף על גב דאין מערבין אלא לדבר מצוה מכל מקום יולא קטן בעירוב אמו דאי אפשר לה להניחו משום דכרוך אחריה א״נ בקטן נמי איכא[ה] מצוה לחנכו:

גברא אגברא קא רמית מר סבר פליגי ומר סבר לא פליגי גופא[ו] א״ר יהושע בן לוי כל מקום שאמר ר׳ יהודה אימתי ובמה במשנתינו אינו אלא לפרש דברי חכמים ור׳ יוחנן אמר אימתי לפרש ובמה לחלוק ואימתי לפרש הוא והא תנן[ז] א ואלו הן הפסולים המשחק בקוביא ומלוה בריבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעית אמר ר׳ יהודה[ב] אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא הרי זה כשר ותני עלה בברייתא וחכ״א בין שאין לו אומנות אלא היא ובין שיש לו אומנות שלא היא הרי זה פסול ההיא דרבי יהודה א״ר טרפון היא[ג] דתניא א״ר יהודה משום ר״ט לעולם אין אחד מהן נזיר לפי שאין נזירות אלא להפלאה אלמא כיון דמספקא ליה אי נזיר אי לא נזיר הוא לא משעביד נפשיה הכא נמי כיון דלא ידע אי קני אי לא קני לא גמר ומקנה:

הדרן עלך חלון

ביצד משתתפין בתחומין מניח את החבית ואומר הרי זה לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה וכל שקיבל עליו מבע״י מותר משתחשך אסור שאין מערבין משתחשך: **גמ׳**[ד] אמר רב יוסף[ג] אין מערבין אלא לדבר מצוה מאי קמ״ל תנינא לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה מהו דתימא אורחא דמלתא קתני קמ״ל וכל שקיבל עליו מבע״י שמעת מינה אין בריה דאי יש בריה תיגלי מילתא למפרע דמבעוד יום הוה ניחא ליה אמר רב אשי[ד] הודיעוהו ולא הודיעוהו קתני אמר רב אסי[ה] קטן בן שש יוצא בעירוב אמו מיתיבי קטן שצריך לאמו יוצא בעירוב אמו ושאין צריך לאמו אין יוצא בעירוב אמו ותנן נמי גבי סוכה כי האי גוונא[ו] קטן שאין צריך לאמו חייב בסוכה והוינן בה[ז] ואיזהו קטן שאין צריך לאמו אמרי דבי ר׳ ינאי כל שנפנה ואין אמו מקנחתו ר״ש בן לקיש אמר כל שניעור ואינו קורא אימא אימא ס״ד גדולים נמי קרו אלא אימא כל שניעור משנתו ואינו קורא אימא אימא וכמה[ז] כבר ארבע כבר חמש אמר

ואלו הן הפסולין. לעדות דכולן גזלנין מדבריהן הן דאסמכתא לא קנייא ומגזל גזיל ליה: **בקוביא.** בעירבון: **מפריחי יונים.** אי תיקדמה יונך ליוני: **סוחרי שביעית.** דרחמנא אמר לאכלה[ח] ולא לסחורה[ט] וזה שחומד ממון לעבור עבירה על הממון רשע הוא והתורה אמרה אל תשת רשע עד (שמות כג): **בזמן שאין להם אומנות אלא היא.** דקסבר ר׳ יהודה אסמכתא שהוא נסמך על דעתו שהוא ינקחנו ועל אותה אסמכתא הוא מתנה קנייא ולאו גזלנין נינהו ופסולייהו לפי שאין עסוקין בישובו של עולם דכיון דאין מכירין ובקיאין בטורח ועבר בני אדם אינן חסין על חבריהן מלהפסידן ממון: **וחכ״א כו׳.** קא ס״ד היינו ת״ק דמתני׳ אלמא אימתי לחלוק: **ההיא.** ברייתא משום ר״ט היא דאמר אסמכתא לא קנייא אבל במתניתין לא פליג רבי יהודה אדתנא קמא אלא מפרש לטעמייה: **אין אחד מהן גזיר.** שניס שיושבין וראו אחד בא ואמר אחד מהן הרייני גזיר שזה גזיר ואמר חבירו הרייני גזיר שאין זה גזיר: **להפלאה.** שיהא נדרו מפורש על הודאי ולא בתורת ספק אי גזיר אותו הבא כנגדו: **אי קני.** אי נגח:

הדרן עלך חלון

ביצד משתתפין כו׳ ולכ״מ שמקבל מבעוד יום. לסמוך על עירוב זה ולילך מותר: **גמ׳ אין מערבין.** לא התירו חכמים לצאת חוץ לתחום ע״י עירוב אלא לדבר מצוה: **הודיעוהו מבעוד יום ולא הודיעוהו קסני.** הודיעוהו אע״פ שלא נתרצה מבעוד יום ונתרצה משחשיכה אמרינן הובר שקודם זמן קניית עירוב דעתו לכך היה לא הודיעוהו עד שחשיכה מאי בריה איכא הא לא הוה ידע דאיכא עירוב דניחא דעתיה עליה הוא: **יולא בעירוב אמו.** עירבה אמו לעצמה ולא זיכתה לו בעירוב מוליכתו עמה דכגופה דמי דמסתמא דעתה עליה דלא סגי ליה בלאו אמו: **ותנן נמי גבי סוכה.** כלומר וכי תימא בן שש צריך לאמו קרי ליה הא ליכא למימר דתנן נמי גבי סוכה[ט] כי האי גוונא ופרשינן התם הי קטן צריך לאמו: **חייב בסוכה.** מחכינן ליה מדרבנן: **ואינו קורא אימא.** כיון דלא קרי ההיא שעתא לאו צריך הוא: ופרכינן **אימא סלקא דעתך גדול נמי קרי.** כלומר לא משמע ליה אין צריך לאמו עד שיהא נערוך משנתו ולא יקרא אימא הא אי קרא אימא צריך לאמו משמע ליה הא אפילו גדול דרכו בכך: **אלא כל שנערוך משנתו ואינו קורא אימא אימא.** דלא נוח[י] עד דאתיא לקמייה הוי אינו צריך לאמו: **וכמה.** בר כמה שני הוי: **בר ארבע ובר חמש.** קרי ליה אין צריך לאמו כל חד לפוס חורפיה. אלמא מכי הוי בר חמש בעי לזכוייה וטופי מבר[יא] ד׳ לא קרי ליה צריך לאמו לליפוק: אמר

שמע מינה אין בריה. דלא מסתבר דאפילו בעירובי תחומין דרבנן אין בריה כדאמרינן פרק בכל מערבין (לעיל דף ז:) מאן דאי תנא דאפילו בדרבנן ליה בריה: **קטן** בן שש יוצא בעירוב אמו. אף על גב דאין מערבין אלא לדבר מצוה מכל מקום יולא קטן בעירוב אמו דאי אפשר לה להניחו משום דכרוך אחריה א״נ בקטן נמי איכא[ה] מצוה לחנכו:

עד

מסורת הש״ס

ח) [סנהדרין כה.], ט) שם כד: [ר״ה כב.], י) סנהדרין כה. חגיגה י. מזיר לד. סב. נדרים יט: כח., יא) [ב״מ לד.], יב) [ב״מ לד.], יג) כתובות סה:, יד) [ב״מ לד.], טו) [ב״מ לד.], טז) [ב״מ לד.], יז) [ב״מ לד.], יח) [ב״מ לד.], יט) [ב״מ לד.], כ) [ב״מ לד.], כא) [ב״מ לד.], כב) [ב״מ לד.], כג) [ב״מ לד.], כד) [ב״מ לד.], כה) [ב״מ לד.], כו) [ב״מ לד.], כז) [ב״מ לד.], כח) [ב״מ לד.], כט) [ב״מ לד.], ל) [ב״מ לד.], לא) [ב״מ לד.], לב) [ב״מ לד.], לג) [ב״מ לד.], לד) [ב״מ לד.], לה) [ב״מ לד.], לו) [ב״מ לד.], לז) [ב״מ לד.], לח) [ב״מ לד.], לט) [ב״מ לד.], מ) [ב״מ לד.], מא) [ב״מ לד.], מב) [ב״מ לד.], מג) [ב״מ לד.], מד) [ב״מ לד.], מה) [ב״מ לד.], מו) [ב״מ לד.], מז) [ב״מ לד.], מח) [ב״מ לד.], מט) [ב״מ לד.], נ) [ב״מ לד.], נא) [ב״מ לד.], נב) [ב״מ לד.], נג) [ב״מ לד.], נד) [ב״מ לד.], נה) [ב״מ לד.], נו) [ב״מ לד.], נז) [ב״מ לד.], נח) [ב״מ לד.], נט) [ב״מ לד.], ס) [ב״מ לד.], סא) [ב״מ לד.], סב) [ב״מ לד.], סג) [ב״מ לד.], סד) [ב״מ לד.], סה) [ב״מ לד.], סו) [ב״מ לד.], סז) [ב״מ לד.], סח) [ב״מ לד.], סט) [ב״מ לד.], ע) [ב״מ לד.], עא) [ב״מ לד.], עב) [ב״מ לד.], עג) [ב״מ לד.], עד) [ב״מ לד.], עה) [ב״מ לד.], עו) [ב״מ לד.], עז) [ב״מ לד.], עח) [ב״מ לד.], עט) [ב״מ לד.], פ) [ב״מ לד.], פא) [ב״מ לד.], פב) [ב״מ לד.], פג) [ב״מ לד.], פד) [ב״מ לד.], פה) [ב״מ לד.], פו) [ב״מ לד.], פז) [ב״מ לד.], פח) [ב״מ לד.], פט) [ב״מ לד.], צ) [ב״מ לד.], צא) [ב״מ לד.], צב) [ב״מ לד.], צג) [ב״מ לד.], צד) [ב״מ לד.], צה) [ב״מ לד.], צו) [ב״מ לד.], צז) [ב״מ לד.], צח) [ב״מ לד.], צט) [ב״מ לד.], ק) [ב״מ לד.], קא) [ב״מ לד.], קב) [ב״מ לד.], קג) [ב״מ לד.], קד) [ב״מ לד.], קה) [ב״מ לד.], קו) [ב״מ לד.], קז) [ב״מ לד.], קח) [ב״מ לד.], קט) [ב״מ לד.], קי) [ב״מ לד.], קיא) [ב״מ לד.], קיב) [ב״מ לד.], קיג) [ב״מ לד.], קיד) [ב״מ לד.], קטו) [ב״מ לד.], קטז) [ב״מ לד.], קיז) [ב״מ לד.], קיח) [ב״מ לד.], קיט) [ב״מ לד.], קכ) [ב״מ לד.], קכא) [ב״מ לד.], קכב) [ב״מ לד.], קכג) [ב״מ לד.], קכד) [ב״מ לד.], קכה) [ב״מ לד.], קכו) [ב״מ לד.], קכז) [ב״מ לד.], קכח) [ב״מ לד.], קכט) [ב״מ לד.], קל) [ב״מ לד.], קלא) [ב״מ לד.], קלב) [ב״מ לד.], קלג) [ב״מ לד.], קלד) [ב״מ לד.], קלה) [ב״מ לד.], קלו) [ב״מ לד.], קלז) [ב״מ לד.], קלח) [ב״מ לד.], קלט) [ב״מ לד.], קמ) [ב״מ לד.], קמא) [ב״מ לד.], קמב) [ב״מ לד.], קמג) [ב״מ לד.], קמד) [ב״מ לד.], קמה) [ב״מ לד.], קמו) [ב״מ לד.], קמז) [ב״מ לד.], קמח) [ב״מ לד.], קמט) [ב״מ לד.], קנ) [ב״מ לד.], קנא) [ב״מ לד.], קנב) [ב״מ לד.], קנג) [ב״מ לד.], קנד) [ב״מ לד.], קנה) [ב״מ לד.], קנו) [ב״מ לד.], קנז) [ב״מ לד.], קנח) [ב״מ לד.], קנט) [ב״מ לד.], קס) [ב״מ לד.], קסא) [ב״מ לד.], קסב) [ב״מ לד.], קסג) [ב״מ לד.], קסד) [ב״מ לד.], קסה) [ב״מ לד.], קסו) [ב״מ לד.], קסז) [ב״מ לד.], קסח) [ב״מ לד.], קסט) [ב״מ לד.], קע) [ב״מ לד.], קעא) [ב״מ לד.], קעב) [ב״מ לד.], קעג) [ב״מ לד.], קעד) [ב״מ לד.], קעה) [ב״מ לד.], קעו) [ב״מ לד.], קעז) [ב״מ לד.], קעח) [ב״מ לד.], קעט) [ב״מ לד.], קפ) [ב״מ לד.], קפא) [ב״מ לד.], קפב) [ב״מ לד.], קפג) [ב״מ לד.], קפד) [ב״מ לד.], קפה) [ב״מ לד.], קפו) [ב״מ לד.], קפז) [ב״מ לד.], קפח) [ב״מ לד.], קפט) [ב״מ לד.], קצ) [ב״מ לד.], קצא) [ב״מ לד.], קצב) [ב״מ לד.], קצג) [ב״מ לד.], קצד) [ב״מ לד.], קצה) [ב״מ לד.], קצו) [ב״מ לד.], קצז) [ב״מ לד.], קצח) [ב״מ לד.], קצט) [ב״מ לד.], קק) [ב״מ לד.], קקא) [ב״מ לד.], קקב) [ב״מ לד.], קקג) [ב״מ לד.], קקד) [ב״מ לד.], קקה) [ב״מ לד.], קקו) [ב״מ לד.], קקז) [ב״מ לד.], קקח) [ב״מ לד.], קק